

שר האנרגיה- מר יובל שטייניץ

הנידון: ועדת אדירי 2

א.נ.,

בשם הארגונים החתומים מטה, אנו מבקשים למחות באופן חריף ביותר על התנהלות משרדך בהקשר לעבודת ועדת אדירי 2, הדנה בעתיד משק הגז. מאחורי הפרסום המגמתי של מסקנות הוועדה ב-31.5.21, שיבוש התנהלותה התקינה, שיתוף משרדי ממשלה אחרים ושיתוף הציבור, נודף ריח של מכירת חיסול של אוצרות הטבע של ישראל, בעת הרגישה בה ממשלה חדשה עשויה לקום.

אנו נמצאים בעיתוי רגיש מבחינת פיתוח משק הגז מכמה היבטים, כלכליים, בריאותיים, סביבתיים, אקלימיים, חברתיים וביטחוניים. כלכלית, התחרותיות של גז מול אנרגיות מתחדשות הולכת ופוחתת, בישראל, כמו גם בעולם כולו. חוסר היכולת של הגז להתמודד אל מול האנרגיות המתחדשות בעלויות ייצור החשמל צורם לעין אף יותר, אם מכניסים למשוואה את הסובסידיות של המדינה לפרויקטי מתקני גז, שאינן מגולמות במחיר החשמל המיוצר ממנו: סלילת צנרת, תמיכה בהקמת תחנות כוח זעירות, דמי זמינות ליחידות הפרטיות, עלות אבטחת אסדות הגז ומתקני אנרגיה רגישים אחרים ועוד.

הירידה במחיר החשמל המיוצר מאנרגיות מתחדשות, בדגש על אנרגיה סולארית, איננה אירוע חד-פעמי, כי אם מגמה מתמשכת מזה מעל לעשור, ושעל פי התחזיות עשויה להימשך בשנים הקרובות, תוך המשך מגמת ירידת מחירי הלוחות הסולאריים והסוללות עבור אגירת אנרגיה. אשר על כן, צריכת הגז בישראל צפויה לרדת בהתמדה בשנים הבאות, בהתבסס על מערך של שיקולים כלכליים, בדגש על יצואנים שעלולים לשלם מס גבול פחמני עם הכניסה לשווקי היעד שלהם.

אל מול צמצום הביקוש לגז בישראל, ייצוא הגז הוא אשליה מסוכנת שתעלה ביוקר לציבור הישראלי. התחייבות מדינות האיחוד האירופי למעבר לכלכלה דלת פחמן תפחית את צריכת הגז שלה. בעודנו כותבים שורות אלה, אירופה צפויה לקבל החלטה להפסיק לתמוך בהקמת תשתיות לגז. המגמה האירופית ברורה והיא דומה במקומות אחרים בעולם, בין השאר בארה"ב. היא ביטוי של מצב חירום אקלימי שמשרד האנרגיה בוחר להתעלם ממנו. כפי שפורסם, משרדך מכיר בירידה בביקוש העולמי לגז בשנים הקרובות, ואף משתמש בכך כהסבר לצורך לייצא במהירות האפשרית, למען רווחים מקסימליים למדינה. להשקפתנו, מדובר בתפיסה שגויה, ממספר טעמים. ראשית, היא מהווה סיכון כלכלי לישראל, כיוון שזאת בחירה לתלות את המשק הישראלי בפרויקטים אדירים לייצוא גז, אשר עלולים להנטש בעתיד על ידי היזמים עקב חוסר כדאיות כלכלית, וכך להשית עלויות אדירות על המשק, ובסופו של דבר על אזרחי ואזרחיות ישראל. כמו כן, מדובר בתפיסה שמתעלמת מהעובדה שמשבר האקלים הוא משבר גלובלי, שבו לכל מדינה מחויבות מוסרית כלפי אזרחיה לתרום את חלקה למאמץ העולמי למען עתיד האנושות. לפיכך, ייצוא גז אינו מנקה אותנו מהאחריות לפליטות גזי החממה, שאינם רק בשריפת הגז במדינת היעד, אלה גם כתוצאה מתהליך ההפקה והשינוע שלו, ואף מעצים את האחריות על ישראל,

שהופכת מצרכנית שולית, ליצואנית גז בסדר גודל משמעותי. במקום לנסות לדלות רווחים אחרונים מתחום שעבר זמנו ושעצם ההשקעה בו מסכן אותנו, אנו קוראים לך לנקוט במדיניות שתציב את מדינת ישראל כמובילה בינלאומית בגמילה מדלקים פוסיליים מזהמים, כולל גז, והשקעה באנרגיות מתחדשות ופתרונות ירוקים חדשניים אותם נייצא לעולם.

יש לזכור את הסיכון של קידוחי גז ונפט בים לזיהום ים ולפליטה נוספת של מתאן לאטמוספירה, בהיקפים שעלולים להיות אדירים. אנו מכירים את הערכות משרדך לדליפות נמוכות בישראל, אך סבורים כי ללא מערך ניטור, סביר שמדובר בהערכות חסר, כפי שהתבצעו בעבר ב-EPA ובגופים נוספים, ולמעשה היקף הדליפות גדול הרבה יותר. הגדלת אחוז הגז לייצוא - תייצר לחץ לקידוחי גז נוספים, וכך יגדל הסיכון לזיהום ופגיעה בים, בתשתיות חיוניות ובחופים שלנו.

הפרסום המגמתי והמוקדם של מסקנות ועדת אדירי 2, מעלה סימני שאלה כבדים לגבי טוהר והתנהלות עבודת הוועדה ונראה שלא נבחנו שורה של שאלות מפתח לרבות ההיתכנות של מכירת גז ישראלי לאירופה ללא תמיכה ממשלתית ניכרת, והשפעתם של חיפושי גז ונפט נוספים על מדיניות האקלים של ישראל, על כלכלתה, על בריאות תושביה, על הסכנות למי השתיה של ישראל ועל ההשפעות על חופיה, נמליה, בסיסיה וכלכלתה במקרה של אירוע שפך משמעותי.

נבקש להציג את עמדות הציבור בפני הוועדה טרם סיום עבודתה ולתת משקל וביטוי לעמדות אלו גם בנוסח הסופי של המלצותיה.

נודה לתשובתך בהקדם,

בברכה,

מחאת הנוער למען האקלים
גרינפיס ישראל
עמותת שומרי הבית
עמותת צלול
תנועת הורים למען האקלים
מגמה ירוקה